

Генерал Радомир Вешовић, МЕМОАРИ,
Унирекс, Подгорица 2005.

У једној од полемика генерал Радомир Вешовић најавио је писање својих мемоара. У стручним и у завичајним круговима о њима се дуго говорило. Коначно, појавили су се у издању издавачке куће Унирекс. Др Слободан Томовић је у предговору Мемоара истакао, у главним цртама, одлике епохе у којој је Вешовић живио, кључне моменте из његове биографије, и, посебно, контраверзност његове личности.

У књизи се не наводи приређивач, али се каже да је меморе „*обрадио*” Јован Дујовић. Може се претпоставити да је Дујовић у ствари приређивач овог мемоарског штива. Књига, обима око 390 страна, подијељена је на 16 поглавља: *Аутобиографија; Жалба, бесједе, заклетве: Дневници: Драматичан краљев одлазак 1915-1916; Скадарска биљежница; Преписка између краљ. Црногорске владе и Ћ. Кр. Власти; Капитулација, Букова пољана, Баљ-Албанија и обратно; Оцјене и сјећања, Крај моје каријере у жандармеријској војсци; Велеиздајник пред судом; Шта ми се догађало од Панчево, до Подгорице 1921-1922; Панчево, интернација; Писма; Полемике и чланци; На одар леже велики витеже.*

Мемоари су илустровани са преко 50 прилога: фотографија, факсимила докумената и исјечака из штампе.

Већину, ако не и све наслове поглавља, дао је приређивач, а да би дјело учинио занимљивијим и ближим читаоцу насловио је, у журналистичком маниру, и велики број пасуса, разбијајући тако изворну цјеловитост текста. Вешовићев текстови презентирани у овој књизи само се условно могу назвати мемоарима. Велики дио књиге заузимају дневничке билешке, писма, полемике, документа, као и текстови које су о Вешовићу написали различити аутори. У Мемоаре је, између осталог, уврштена и публикација *Генерал Вешовић пред судом*, изводи из књиге Јована Ћетковића *Ујединитељи Црне Горе и Србије*, као и 85 докумената који се односе на рад црногорске Владе у којој је Вешовић био министар војни.

Начин приређивања Вешовићевих дневничких и мемоарских рукописа умањује њихову научну употребљивост и отежава њихово коришћење. Приређивач је уз Вешовићев ауторски текст на више мјеста убацио прилоге, али тако да није увијек јасно гдје престаје ауторов текст а почиње прилог. За неке од прилога не знамо ко су њихови аутори, а у већини случајева ни када и гдје су публиковани или гдје се чувају, ако се ради о грађи. Када се сравне дјелови Вешовићевог рукописа презентирани у виду факсимила са

одговарајућим мјестима у *Мемоарима* онда је јасно да је највећи гријех који је приређивач починио непоштовање изворног Вешовићевог текста. Стилске и лексичке интервенције на изворном тексту су грубе и таквог обима да се може поставити питање аутентичности *Мемоара*.

Садржај мемоара највећим дијелом односи се на период од 1912. до 1922. године. То је вријеме у којем је Радомир Вешовић остварио успјешну војничку каријеру, током Балканских ратова и I свјетског рата, постао на кратко министар војни, а у вријеме окупације организатор устанка, ин-

спиратор и иницијатор комитског покрета. То је вријеме Вешовићеве интернације, а након окончања I Свјетског рата, и неуспјешног покушаја да пронађе своје мјесто у новоствореној југословенској краљевини, што ће резултирати монтираним судским процесом против црногорског генерала, његовим прогонима и шиканирањима.

Вешовићеви рукописи публиковани у *Мемоарима* су вриједно историјско свједочанство. Истина, у фактографском погледу, неће много обогатити историјографију о Црној Гори, али слику о генералу Вешовићу чине много документованијом и потпунијом.

Славко Бурзановић